

6. Epistolar

Brief von August Hermann Francke an [Theophilus Dorrington ?].

Francke, August Hermann

Halle (Saale), [August 1698]

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-16549

facies, si de ijs omnibus amicis me admonere solum graueris.
Beneficium v. beneficium cumulatibus, si satisfactione aliqua
vel omnes in genere, vel in specie singulos, vel unum pri-
uè libellorum meorum, qui ad adificationem proximi ma-
ximè tibi videbitur comparatus, ornare solum designatus
fueris. Ita correctæ, expolitæ, ornatæ scripta mea abs-
te, mihi remitti gestio. Plura aliàs. Nunc à scribendo
auocor. Utinam quem coloniam usq. fecisti excursus
haram usq. impetrare voluisses. Quid mihi fravig com-
plex tuo esse potuisset? Vale & immerentem amare
perge.

Hale d. g. Aug. 98.

J.
A. H. F.

36 Vir plurimum Reuerende

Carissimè ac vellebat id mihi præstandum est, quod
prostat una vice perconcalenata negotia non licet.
Discedenti paucis ab hinc diebus ad vos Breco cuiusdam
litteras ad te commisi, unâ cum libellorum meorum
in linguam vestram translatorum fasciculæ, quibus
nunc adicio concionem de regeneratione, quam unâ cum
litteris perferre ad te recepit Mercator quidam Dres-
densis. Idem de hoc sermone rogatum te velim, quod
de scriptis jam transmisissis. Venio ad primas liti-
ras tuas, in quibus non nulla sunt, ad quæ ego nil re-
spondi. Reatq. Puffendorffius in Jur. Feciali solum du-
tic scripsit bonâ fide. In loco de Gratia respexit
statum Protestantium in Germania. Anglicana cor-
fessio utiq. simplicior atq. extricator est. Sed in
Germania Italia utrinq. gesta sunt, gerunturq.
in Belgio, Helvetia &c. ut vix quicquid scribi possit

morae scilicet per argumenta hinc inde trutinata, quin
 altera pars queratur de mente ming bene percepta.
 utroque hactenus in Germania nostra theses de gratia ming
 plene videntur propositae, utroque videntur esse diat
 supplendi, utroque fervet adhuc tenax studium formula
 rum, & pugnatur adhuc ex vi ingenij. Rectius videtur
 Loco de Gratia tractari, absque expressa antithesi:
 tradendo potius thesini plenam, verbis scripturae ipsius
 de toto ordine gratiae. Neque probabile est, Bened.
 Pictetum Peregrinensem Theologum, neque anonymum
 quendam Francofurti ad Oderam scripturum fuisse
 contra ipsos feciale Pufendorfij, si prius disputandum
 de decreto absoluto, si nomen Jurij, Argumenta
 contravenientia in hac re reliquisset, si nihil nisi men
 tem ecclesiae nostrae, quae expressa est in institutionibus
 D. Breitbaupij, de ordine gratiae proposuisset, aper
 tis modo fontibus conciliandi oppositas sententias.
 Nam theses ipsas dudum admisit Anglicana ecclesia,
 admittit etiam Ecclesia reformationum Martica.
 Difficultates quae supersunt, oriuntur ex eo, quod
 non cuivis obvia sunt commoda vocabula. Utinam
 Protestantes in Germania conjungant corda sua in
 obsequio gratiae, & communi zelo pro oeconomia salutis
 seu vero Christianismo. Sic orietur Concordia in vo
 cabulis. Hactenus alter alterum expectat quis initi
 um velit facere. In Loco de Coena Pufendorfij
 non displicebit. In adiutorio non constituenda est
 res reformationis, sed nec laudanda est emenda
 tionis mora, quando datur occasio. Unum addo, quod

114
controversia de manducatione indignorum in Loco de
Sacra Cæna solutio omnino pendet à Loco de Gratia.
Nam quo sensu indigni partem habent & non habent in
gratia dei; eò sensu habent & non habent partem in
corpore & sanguine Domini. Ergo maximum momen-
tum est in Loco de Gratia. In liturgicis maxima est
varietas per totam Germaniam ex parte Protestan-
tium, qui tot potestatis politicis distinguuntur,
nec tamen unò planè tempore reformationem susce-
perant. Cum v. staty Protestantes susceperant,
suo quisq; jure utebatur, quantum permittibat
temporis ratio. Lutteri missale maturum quidem
non est, spirat tamen summam gravitatem, patri-
entiam & libertatem Christianam. Habetur in
Fris, sed germanicè *Weydenbüchlein*. Litu-
nià seu *Köpen* *Elzendor* optima Liturgia nostre
portio. Hoc atq; te accipi velim non ut à me
sed ut à Collegis n'ris meis, Doctorib; Breit,
Baupio & Antonio, ad questiones tuas respon-
sa. Quod Episcopum Neostadiensem attinet,
ex manuscripto, quod per librarium nostrum
Saurium tibi transmissi, sed ad dubie de mente
ipsius liquidè tibi constat, totum ejus institutum
ut ex deo minime fuit, quantum ego perspicere
potui, ita felici caret successu. Neq; ad me alios
in spiritu ac veritate Deum colentes pertinere
existimo, quem homines irrenati & hostes crucis
Christi ex politicis rationib; moriuntur synore.

tissimum. Quid inde expectari potest aliud, quam conspiratio
 malorum, ad exterminandos veritatis interioris Christi-
 anismi sedatores. Plura jam addere non licet. Adjun-
 gere sententiis etiam placuit sedulam, unde instituti à
 me per dei gratiam ad meliorem juventutis educationem
 pedagogij rationem aliquantulum cognosces. Dominus
 vero ipsi enixe sapientia optavit, ut Angli aliquot aucto-
 rescentes bona expectationis ad nos mitterentur,
 eaq. fierentur educationis methodo. Futuram
 inde auguratus est, et in Angliā etiam scholastica
 methodo corrigatur, ipsaq. Nationum harmonia
 salubriora indices inveniantur. Utinam Dilectissi-
 me in Christo Faber per munus tui rationem liceat
 tibi ad nos, antequam in Angliam redeundum, ex-
 currere. Certissimum sum, fore, ut in uberimum
 ecclesie commodum deusq. deiq. gloriam redundet.
 Si ex deo est votum meum, facile is animo tuo, et
 impleas, suggerere poteris. Vale precibusq. tuis me
 porro adjura.

Tuae plurimum Reverenti dignitati
 Addidissimè

A. H. F.

37 Vir maxime Reverende Amplissime
 Doctissimeq.
 Factor atq. in Christo Frater estimatissime.

Conceptade meo erga eos omnes, quos studiorum
 causa tuo allegatis, affectu opinionem ut expleam
 operandabo. Filij tui Jacobus Fridericus & Ferdinandus